

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Kris inom lärarutbildningen för språkämnen

För en kort tid sedan, i en artikel på DN Debatt den 5 januari 2014, slog elva medlemmar i Vetenskapsakademiens skolarbetsgrupp larm om en svårartad brist på lärare i NO-ämnena och matematik. "I flera ämnen", konstaterar artikelförfattarna om antalet förstahandssökande till landets lärarutbildningar för grundskolans högstadium, "är det så få sökande att det inte kommer att ges några kurser, nämligen kemi, teknik och fysik och därtill varken franska eller tyska".

Kungl. Vitterhetsakademien anser att krisen inom lärarutbildningen för språkämnen är alarmerande, inte minst mot bakgrund av den senaste Pisautredningen, och tyskan och franskan – bägge centrala språk inom EU, talade över stora delar av världen, två kärnämnen inom svensk humanistisk utbildning, därtill förvaltare av ett omistligt kulturarv med rika litteraturer – är flagranta exempel därpå. Deras ställning inom det svenska utbildningsväsendet, exempelvis lärarutbildningarna, tyder på att den lovvärda inriktningen på internationalisering av humaniora, där just dessa ämnen borde spela en huvudroll, blivit alltför ensidig.

Det är visserligen utmärkt att den akademiska världen hittar ett gemensamt arbetsspråk, engelskan. Men i samma stund som den här utvecklingen, på väg sedan ett par decennier, går ut över våra kunskaper om andra språk och litteraturer, riskerar vi en utarmning. Våra kunskaper om världen, med dess mångfald av kulturer, blir helt enkelt fattigare. Lika tongivande som nödvändiga språkämnen marginaliseras lättvindigt till "småspråk", med svåröverskådliga konsekvenser för det framtida kunskapssamhället.

En första förutsättning för att förbättra elevernas språkkunskaper är goda grundutbildningar, ledda av kompetenta och engagerade lärare. Några fakta om antalet förstahandssökande till ämneslärarutbildningen för gymnasieskolan hösten 2013: Tyska 3, Franska 14. Motsvarande siffror för årskurserna 7–9: Tyska 0, Franska 0. Detta gäller alltså hela riket. Så sent som på nittioalet kunde motsvarande siffror uppgå till tresiffriga tal.

Vi menar att det är hög tid att regeringen särskilt uppmärksammar den bekymmersamma situationen för tyska, franska och andra språkämnen, inte minst inom lärarutbildningarna. Här krävs satsningar i en rad former och på en rad områden, alltifrån generellt förbättrade arbetsvillkor och löner för lärare till resursförstärkningar riktade mot själva utbildningarna. Det tar lång tid att lära sig språk. Den som lägger ner möda på detta, ska självklart få betalt för det. Om Sverige också i framtiden vill delta i vad Kjell Espmark kallat det samtal som är "ett utkast till Europa", bör åtgärderna sättas in snarast.

För Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien

Professor Anders Cullhed
Preses